

HAUGSHORNET VINDPARK – REVIDERT VURDERING AV TEMA BIOLOGISK MANGFOLD

Notatet vurderer konsekvensene for biologisk mangfold sett i lys av oppdatert kunnskap om fuglelivet og metodiske endringer

Av Geir Gaarder, Miljøfaglig Utredning AS, Tingvoll 07.12.2007

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Geir Gaarder
	Prosjektmedarbeider(e): -
Oppdragsgiver: Sweco Grøner AS	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Kjell Huseby
Referanse: Gaarder, G. 2007. Haugshornet vindpark – revidert vurdering av tema biologisk mangfold. Miljøfaglig Utredning notat 2007-5. 6 s.	
Referat: Med grunnlag i ny kunnskap om fuglelivet i og inntil planområdet for vindparken, samt nye metodiske retningslinjer, er det gjort en revurdering av konsekvensene av Haugshornet vindpark på biologisk mangfold. Tettheten av hekkende rødlistede og andre viktige fuglearter har vist seg noe større enn tidligere antatt. Samtidig har det skjedd endringer i metoder for konsekvensvurderinger og rødlistestatus for berørte arter. Det konkluderes med at de nye opplysningene ikke gir grunnlag for noen vesentlig økning i konfliktgraden, men likevel en viss økning, fra tidligere middels til stor negativ konsekvens, til nå antatt stor negativ konsekvens. Tidligere vurdering av endring i konsekvensgrad som følge av reduksjon i antall møller opprettholdes, dvs. at denne bare kan senkes ved en vesentlig reduksjon av antallet.	

1	Innledning	2
2	Avgrensning av temaet.....	2
3	Områdets verdi for fuglelivet	3
4	Omfang.....	5
5	Vurdering av konsekvens	6
6	Mulige avbøtende tiltak	6
7	Kilder	7
	Vedlegg.....	8

1 Innledning

På oppdrag fra Sweco Grøner AS v/Kjell Huseby har Miljøfaglig Utredning AS foretatt en gjennomgang av tidligere utført konsekvensvurdering på tema biologisk mangfold (Gaarder & Grimstad 2005), med grunnlag i nye opplysninger om fuglelivet i området (Norsk Ornitologisk Forening 2006, 2007), samt ny generell kunnskap om konsekvenser av vindparker på fuglelivet og endrede metodiske premisser (DN-håndbok 13 med oppdatering senest i 2007, ny håndbok 140 om konsekvensanalyser fra Statens vegvesen, samt ny rødliste fra Artsdatabanken). I tillegg kommer sjekk av enkelte nyere kilder omkring konsekvensene av vindparker på fuglelivet (primært Jacobsen & Røv in press om hubro, Follestad et al. 2007 om bl.a. havørn, samt oppsummeringer av antall hubro drept av vindturbiner i Tyskland gitt av Tobias Dürr i e-post til Karl Otto Jacobsen, NINA Tromsø (pers. medd.)). I mer begrenset grad er også høringsuttalelser fra enkelte offentlige etater også trukket inn, som Direktoratet for naturforvaltning (2006).

2 Avgrensing av temaet

Dette notatet forholder seg til de samme utbyggingsplanene som i konsekvensutredningen (dvs. som i Gaarder & Grimstad 2005). Eventuell innarbeiding av avbøtende tiltak senere i planarbeidet, eller andre planendringer, er ikke inkludert. I den samlede konsekvensvurderingen er både naturtyper og flora trukket inn, men i den faglige gjennomgangen er bare fuglelivet vurdert. Dette fordi vi ikke er kjent med ny relevant kunnskap om naturtyper og planteliv for området (verken spesifikt for området eller på mer generell basis), som antas å kunne påvirke konsekvensvurderingene.

Når det gjelder fuglelivet i området, så er bare opplysningene som er lagt fram i NOF (2006, 2007) sine brev benyttet til sammenligning med det som lå til grunn for tidligere konsekvensvurdering (Gaarder & Grimstad 2005). Det er ikke forsøkt sjekket andre kilder, eller søkt nærmere i grunnlaget for NOF sine opplysninger.

3 Områdets verdi for fuglelivet

Hekkende fugl

NOF (2007) presenterer i sitt brev en tabell med oversikt over hekkebestanden til viktige fuglearter, fordelt på selve planområdet, innen 1 km utenfor og innen 5 km utenfor. Det er enkelte forskjeller i datafremstilling i forhold til Gaarder & Grimstad (2005). I konsekvensvurderingen (Gaarder & Grimstad 2005) ble det normalt ikke konkretisert forekomster av hekkende fugl mer enn 1-2 km unna planområdet, slik at anslag for forekomster innenfor 5 km utenfor planområdet mangler. Tallene er sammenlignet i tabellform nedenfor:

Tabell 1. Hekkebestand av enkelte rødlistede og andre interessante fuglearter i og nær planområdet for Haugshornet vindpark. DC=hensynskrevende, R=sjelden, V=sårbar. NT=nær truet, VU=sårbar, EN=sterkt truet. "-" betyr at arten ikke er oppført på den aktuelle rødlista. Betegnelseene er noe endret mellom de to rødlistene, der "hensynskrevende" og "nær truet" har omtrent samme betydning, "sjelden" er falt ut som kategori, mens "sårbar" har samme betydning (men der forkortelsene er forandret fra "V" til "VU").

Art	Rødl. 1998	Rødl. 2006	Forekomst (Gaarder & Grimstad 2005)	Forekomst NOF (2007)		
				I plan- området	Under 1 km	1 - 5 km
Smålom	DC	-	1 par 1 km utenfor	2 par	2 par	10 par
Sangsvane	R	NT	1 par 1 km utenfor	1 par	1 par	3 par
Havørn	DC	-	1 par 1 km utenfor, 1 par vel 1 km utenfor	0	2 par	5 par
Hønehauk	V	VU	1 par vel 1 km utenfor	0	0	Minst 4 par
Kongeørn	R	NT	1 par nærmere 2 km unna	0	1 par	2 par
Vandrefalk	V	NT	0	0	1 par	4-5 par
Storjo	-	-	0	Mulig 1 par	Mulig 1 par	Mulig 1 par
Hubro	V	EN	1 usikkert par 1 km utenfor, 1 par vel 1 km unna	0	Minst 1 par	Minst 7 par

Artskommentarer:

Smålom: Gaarder & Grimstad (2005) nevner at arten tidligere forekom som hekkefugl på flere vatn i distriktet, inkludert Sæsvatnet innenfor planområdet, men at dette vatnet ikke har blitt brukt i nyere tid. NOF (2007) påviste derimot hekking både på Sæsvatnet og Meldalsvatnet innenfor planområdet i 2006.

Sangsvane: Gaarder & Grimstad (2005) opererer med et par like nord for parken. NOF (2007) nevner at minst to par ble påvist i området i 2006, muligens tre, men nevner vellykket hekking bare for ett par lengre nord på Gurskøya.

Havørn: Antallene i og nær parkområdet ser ut til å være omtrent de samme.

Hønehauk: Materialet gir ikke grunnlag for å fange opp eventuelle forskjeller i kunnskapsgrunnlaget.

Kongeørn: Som for hønehauk.

Vandrefalk: Gaarder & Grimstad (2005) nevner ikke arten. NOF (2007) oppgir bl.a. et par nær parkområdet.

Storjo: Gaarder & Grimstad (2005) nevner ikke arten. NOF (2007) oppgir mulige par både innenfor og i nærområdet til parken.

Hubro: Forekomsten blir formulert på litt ulik måte i de to kildene, men her tolkes det slik at det er snakk om de samme forekomstene nær planområdet, men der NOF (2007) uttrykker større sikkerhet med hensyn på stabilitet til forekomsten som er nærmest planområdet.

Fugletrekk

Gaarder & Grimstad (2005) behandler fugletrekket gjennom planområdet relativt kortfattet. De skriver at det trekker noe fugl over området, særlig de ytre, vestre delene. Foruten døgntrekk av havørn og næringstrekk av smålom, trekkes det fram sesongtrekk av rovfugl, særlig fjellvåk, spurvefugl og grågås. NOF (2006) har mer utdypende og detaljert informasjon om dette trekket, og beskriver bl.a. trekkbevegelsene for fjellvåk i regionen, der dette kan følge fjellryggen gjennom planområdet. De antar også at det kan være tusenvis av gress som passerer over fjellene på Gurskøya, og at dette av og til også inkluderer andre arter enn grågås. I tillegg trekker de fram at det trolig også kan være et stort vadertrekk over øya, men siden dette foregår primært på natta, er vanskeligere å kvantifisere.

Verdivurdering:

Det er vanskelig å sammenligne verdikriteriene mellom de to versjonene av håndbok 140 til Statens vegvesen. Når det gjelder bruk av rødlistearter, så kan det nevnes at DN sin håndbok for verdisetting av natur ved siste revisjon har skjerpet inn koblingen mellom rødlistestatus og naturtypeverdi (tidligere gav forekomst av sårbar art automatisk stor verdi, nå gir det bare middels verdi,).

For smålom og sangsvane er det snakk om en relativt entydig økning i vurdering av forekomst hos NOF (2007), sammenlignet med Gaarder & Grimstad (2005). Det samme gjelder muligens vandrefalk, hubro og storjo, mens det ikke er tilsvarende klare grunnlag for å anta bestandsendringer for de andre artene.

Forskjellene i detaljeringsgrad når det gjelder fugletrekket gjennom utredningsområdet, gjør det noe vanskelig å vurdere om dette tilsier verdiendringer, men det er klart at NOF (2006) sine opplysninger ikke tilsier noen reduksjon i verdien. Det foreligger ikke vesentlige nye opplysninger om døgntrekket av havørn som gir grunnlag for verdiøkning, men påpekning av området sin mulige betydning for vadefugl er ny. Også opplysningene at fjellvåk kan benytte mye av den aktuelle fjellryggen tilsier en økt verdi, ikke minst sett i lys av at fjellvåken kom med på siste rødliste (som nær truet – NT), mens den tidligere ikke har vært rødlistet.

De to rødlistene er ikke alltid direkte sammenlignbare, men for smålom, havørn, fjellvåk og hubro vurderes dette her som aktuelt. Både smålom og havørn har fått nedjustert sin rødlistestatus og er nå fjernet fra lista. Det samme gjelder vandrefalk, som har gått fra sårbar ned til nær truet. Hubro har derimot fått skjerpet sin status og regnes nå som sterkt truet, og for fjellvåk er det først i nyere tid en har oppdaget en klar tilbakegang hos arten, noe som har gitt grunnlag for rødlisting.

Flere hekkende eller antatt hekkende par av ulike kravfulle og/eller rødlistede fuglearter i og inntil planområdet tilsier økt verdi av området for fuglelivet. Endringene i rødlistestatus går begge veier, men vurderes her samlet sett å tilsa omtrent samme situasjon som tidligere, ev. en svak reduksjon i verdi. Endringene i verdikriterier tilsier en viss reduksjon i verdi for flere av artene.

4 Omfang

Det er vanskelig å sammenligne de to versjonene av håndbok 140, men det kommer ikke fram klare forskjeller i vurdering av omfang mellom dem.

Flere hekkende eller antatt hekkende par av rødlistede fuglearter og andre kravfulle og utsatte arter, tilsier generelt økt negativt omfang. De viktigste endringene som NOF (2007) sine nye data tilsier, sammenlignet med Gaarder & Grimstad (2005), vurderes å være en sikrere status for hubro nær planområdet, samt flere par av smålom og sangsvane.

Når det gjelder generell vurdering av omfang av vindparker på ulike arter, så er det grunn til å trekke fram erfaringene med bl.a. havørn på Smøla. Selv om noe av dette var kjent også i KU-arbeidet i 2005, så tilsier økt kunnskap de siste par årene (jf. bl.a. Follestad m.fl. 2007) at konfliktgraden mellom havørn og vindparker anses som noe sterkere enn tidligere antatt. Undersøkelsene på Smøla fokuserer riktignok primært på hekkende havørn, og lite er kjent om dødelighet hos havørn når vindparken ikke er lokalisert i hekkeområdet. Relativt sett er det grunn til å anta at den da blir mindre, men uansett indikerer erfaringene fra Smøla en større grad av sårbarhet for havørn enn det som tidligere ofte ble antatt.

For hubro, så har Jacobsen & Røv (in press) arbeidet med konflikter tilknyttet planlagt vindpark i et område med tett hubrobestand på Helgelandskysten. De oppsummerer bl.a. med at kunnskapen om konflikter mellom hubro og vindkraft er preget av store kunnskapsmangler, men at det er dokumentert hubroer drept av vindmøller i flere land. Flyvehøyden til hubroene i forhold til høyden over bakken for vindturbinene er en viktig faktor for konfliktgraden, siden hubro ofte, men ikke alltid, flyr relativt lavt. For det aktuelle området på Helgelandskysten er de likevel mest bekymret for økt grad av forstyrrelser og redusert tilgang på byttedyr. Nye data fra Tyskland viser at det er en reell konflikt mellom vindturbiner og hubro, der 8 hubroer er påvist drept siden 2001 (pr. 03.12.2007). Alle fuglene har forulykket innenfor en avstand på 2-6 km fra hekkeplass (Tobias Durr i e-post til Karl-Otto Jacobsen). Det er vanskelig å gi noe klart svar på hvordan dette materialet påvirker omfangsvurderingene for hubro på Haugshornet, men det tilsier i det minste ikke noen reduksjon i det negative omfanget, snarere en mindre økning.

5 Vurdering av konsekvens

Den grafiske framstillingen av konsekvensviftene mellom håndbok 140 fra 1995 og revidert håndbok 140 i 2006 er litt forskjellig, og trekker generelt i retning av smalere områder for de høyeste konsekvensgradene, mens de laveste (særlig ubetydelig/ingen konsekvens) har fått større areal.

Konsekvensene for 0-alternativet vil pr definisjon være den samme som tidligere.

Konsekvensen for anleggsfasen ble vurdert til liten negativ, som følge av at bla. et hekkende havørnpar kunne bli forstyrret. Med flere hekkende par innenfor og nær planområdet, ikke minst av smålom og sangsvane, så vurderes denne konfliktgraden å øke noe basert på den nye kunnskapen, til middels negativ konsekvens. Dette er under forutsetning av at anleggsarbeid utføres vår og sommer. Anleggsarbeid kun seint på høsten og tidlig på vinteren vil derimot fortsatt innebære liten negativ konsekvens for tema biologisk mangfold.

For driftsfasen er det opprinnelig for begge alternativ (forskjellene ligger i valg av overføringslinje) vurdert å bli middels til stor negativ konsekvens, men der alternativ to er mest konfliktfylt. Ny kunnskap trekker i første rekke i retning av økning av konfliktgraden. Flere hekkende par av utsatte arter som smålom og sangsvane, samt antatt økt kollisjonsrisiko for havørn, er argumenter for dette. Også oppgradering av rødlistestatus for hubro, større sikkerhet omkring forekomst av arten i nærområdet, samt generelt stor usikkerhet mhp. kollisjonsrisiko (men i det minste ikke redusert risiko), trekker i samme retning.

Samlet sett gir vurderes ikke den nye kunnskapen å gi noe grunnlag for en vesentlig heving av den negative konsekvensgraden, men det er likevel snakk om en mindre heving. Her vurderes det, under litt tvil, som mest korrekt å sette den til stor negativ konsekvens.

6 Mulige avbøtende tiltak

Det er ikke kommet fram nye opplysninger som tilsier at tidligere vurderinger av avbøtende tiltak og deres effekter bør endres. En forutsetning for å få en nedgradering av konfliktgraden var da at det skjedde en vesentlig reduksjon i antallet vindmøller vest for Nordbergsheia, samt at transformatorstasjonen flyttes. Det forligger med andre ord ikke kunnskap som tilsier at det er tilstrekkelig å fjerne bare noen få møller.

7 Kilder

Skriftlige kilder:

- Direktoratet for naturforvaltning 2006. Haugshornet vindkraftverk i Sande, Møre og Romsdal. Kommentarer til konsekvensutredning og søknad. Ref. 03/5600 ARE-PI-MLS. Brev av 07.04.2006 til NVE. 4 s.
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. *DN-håndbok* 13, senest oppdatert 2007.
- Follestad, A., Flagstad, Ø., Nygård, T., Reitan, O., & Schulze, J. 2007. Vindkraft og fugl på Smøla 2003–2006. *NINA Rapport* 248.
- Gaarder, G. & Grimstad, K. J. 2005. Haugshornet vindpark i Sande kommune. Konsekvensutredning på tema biologisk mangfold. Miljøfaglig Utredning, rapport 2005-35. 36 s.
- Jacobsen, K-O. & Røv, N. in press. Hubro på Sleneset og vindkraft. *NINA Rapport* 264: 33 s.
- Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006 – 2006 *Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway.
- Norsk Ornitologisk Forening 2006. Haugshornet vindpark, Sande i Møre og Romsdal. Konsekvensutredning – høring. Ref. 025/06-422-41. Brev av 07.04.2006. 11 s.
- Norsk Ornitologisk Forening 2007. Haugshornet vindpark, Sande i Møre og Romsdal. Konsekvensutredning – høring. Tilleggsopplysninger fra 2006. Ref. 025/06-422.41. Brev av 25.03.07 til NVE. 3 s.
- Statens vegvesen 2006. *Håndbok 140. Konsekvensanalyser*. 292 s.

Muntlige kilder:

Karl-Otto Jacobsen, NINA, Tromsø

Vedlegg:

Artsdatabanken 2007. Datagrunnlag for rødlisting av utvalgte fuglearter på siste rødliste (Kålås et al. 2006). www.artsdatabanken.no

Vedlegg

Datagrunnlag for rødlisting av utvalgte fuglearter på siste rødliste (Kålås et al. 2006), hentet fra Artsdatabanken sine hjemmesider (www.artsdatabanken.no)

Sangsvane

Vitenskapelig navn: *Cygnus cygnus*

Norsk navn: Sangsvane

Autor: (L.)

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Ferskvann

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer:

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: NT^o

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): D1

Kriteriedokumentasjon: Bestanden er i vekst og i ekspansjon sørover, men er fortsatt anslått til å være < 1000 reproduserende individ. Arten plasseres til kategori VU basert på kriteriet D1.

Årsak til endring av Kategori: Nedgraderes fra VU til NT da arten er i positiv utvikling i våre naboland, noe som minsker faren for utdøing i Norge.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 9,0

Bestandstørrelse, vurdert intervall: 400 min, 800 maks

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: < 1 %

Antatt andel av global bestand: < 1 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter

1900: > 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern2, Bonn2,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Dammer, Innsjøer

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe. :

Gjershaug, J. O. et al. (red.). 1994. Norsk fugleatlas. Norsk

Ornitologisk Forening, Klæbu.

Hønsehauk

Vitenskapelig navn: *Accipiter gentilis*

Norsk navn: Hønehauk

Autor: (L.)

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Skog

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer: Arealpåvirkninger i skogen , Beskatning , Kjemisk påvirkning

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: VU

Kriterier Rødlista 2006 (IUCN): C1

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): C1

Kriteriedokumentasjon: Bestandsstørrelse i Norge er vurdert til å være mellom 2800 og 4000 reproduserende individ. Generasjonstiden for hønehauk er vurdert til 6 år og vurderingsperioden er dermed 18 år (1988-2006). Det finnes informasjon om bestandsendringer for flere hønehaukbestander i Norge. Disse dataene ble vurdert av Yoccoz (2005) som konkluderer at dataene ikke har en kvalitet som gjør at det statistisk sikkert kan dokumenteres en bestandsnedgang. Analysene indikerer imidlertid en bestandsnedgang i størrelsesorden 14 % pr 10-års periode [95% konfidensintervall +6% - -33%] for perioden etter 1975. Dette vil si en nedgang på 25 % på en 18 års periode. Imidlertid tyder dataene på at nedgangen var størst i første delen av perioden. Den virkelige bestandsendringen for siste 18 års perioden er derfor usikker. Arten plasseres her til kategori VU basert på kriteriet C1. Det vil si en bestandsstørrelse under 10000 reproduserende individ og en bestandsnedgang på 10 % siste 3 generasjoner (18 år).

Årsak til endring av Kategori: Rapporter tyder på nedgang i bestander i alle våre naboland. Derfor nedgaderes arten ikke.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 6,0

Bestandsstørrelse, vurdert intervall: 2800 min, 4000 maks

Pågående populasjonsnedgang: 10 % siste tre generasjoner, minimum 10 år

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: 1 - 5 %

Antatt andel av global bestand: < 1 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter 1900: 10 - 50 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern3, Bonn2, Cites2,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Barskog, Lauvskog, Blandingskog (<75% dominans av lauv- eller barskog), Eldre naturskogpreget/plukkhogd skog (med grove trær, mye død ved i ulike nedbrytningsstadier); Kulturlandskap med

trær

Påvirkningsfaktorer: Flatehogst, Utslipp av miljøgifter til land og vann - Biocider, Utslipp av miljøgifter til land og vann - Uorganiske gifter (tungmetaller, arsen, fluor mm.), Uregulert jakt, Flora/faunakriminalitet, Arealreduksjon av leveområde (inkl. fragmentering)

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe. :

Grønlien, H. (red.). 2004. Hønsehauken i Norge. Bestandens status og utvikling siste 150 år. NOF Rapportserie 5-2004. :

Gundersen, V., Rolstad, J. & Wegge, P. 2004. Hønsehauk og skogbruk - en gjennomgang av bestandsutvikling, økologi og trusler. INA fagrapport 2. :

Hafstad, I. 2002. Hønsehauk vs. skogbruket - en kilde til stadig konflikt. Vår Fuglefauna. 25: 82-86

Yoccoz, N. 2005. Faglig vurdering av statistikkbruk i rapport om hønsehauk. Notat.

Kongeørn

Vitenskapelig navn: *Aquila chrysaetos*

Norsk navn: Kongeørn

Autor: (L.)

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Fjell/tundra , Kyst/havstrand , Skog

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer: Andre og ukjente påvirkninger , Arealpåvirkninger i skogen , Beskatning

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: NT

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): D1

Kriteriedokumentasjon: Vurdert bestand i IUCN intervall 1000-2000 reproduserende individ. For tiden en vekst i bestand i Norge og våre naboland. Arten plasseres i kategori NT basert på kriteriet D1.

Årsak til endring av Kategori: Nedgraderes ikke da den Norske bestanden utgjør en stor andel av den Nordiske bestand og har trolig rekrutert individ til våre naboland. Arten er sårbar for forstyrrelser og inngrep.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 11,0

Bestandstørrelse, vurdert intervall: 1720 min, 2080 maks

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: 5 - 25 %

Antatt andel av global bestand: < 1 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter

1900: > 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern3, Bonn2,

Cites2,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Barskog, Fjellbjørkeskog, Blandingskog (<75% dominans av lauv- eller barskog), Eldre naturskogpreget/plukkhogd skog (med grove trær, mye død ved i ulike nedbrytningsstadier); Lavalpin; Strandberg/fuglefjell

Påvirkningsfaktorer: Flatehogst, Avvirkning av spesielle typer trær (gamle, hule, brannskade), Regulert jakt og fangst, Uregulert jakt, Flora/faunakriminalitet, Kollisjoner og støt (kjøretøy, kraftledninger og vindmøller), Støy og ferdsel (forstyrrelser i hekketid mm.)

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe.

Vandrefalk

Vitenskapelig navn: *Falco peregrinus*

Norsk navn: Vandrefalk

Autor: Tunstall

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Kyst/havstrand , Rasmark/berg/bekkekløft , Skog

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer: Andre og ukjente påvirkninger , Beskatning , Kjemisk påvirkning

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: NT^o

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): D1

Kriteriedokumentasjon: Vurdert bestand i IUCN intervall 500-1000 reproduserende individ. Bestanden er nå i kraftig vekst etter den kraftige bestandskrakket på 1950-60 tallet. Arten plasseres til kategorien VU basert på kriteriet D1.

Årsak til endring av Kategori: Arten nedgraderes fra VU til NT da den er i kraftig vekst og er i spredning både hos oss og i våre naboland. Vi forventer at denne veksten vil fortsette i noen år framover.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 5,0

Bestandstørrelse, vurdert intervall: 700 min, 1000 maks

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: < 1 %

Antatt andel av global bestand: < 1 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter 1900: 50 - 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern2, Bonn2, Cites1,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Åpne berg og blokker/ur; Strandberg/fuglefjell

Påvirkningsfaktorer: Utslipp av miljøgifter til land og vann - Biocider, Utslipp av miljøgifter til land og vann - Uorganiske gifter (tungmetaller, arsen, fluor mm.), Utslipp av miljøgifter til land og vann - rganiske gifter (PAH mm.), Flora/faunakriminalitet, Støy og ferdsel (forstyrrelser i hekketid mm.), Negative påvirkningsfaktorer utenfor Norge (migrerende organismer mm.)

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe.

Hubro

Vitenskapelig navn: *Bubo bubo*

Norsk navn: Hubro

Autor: (L.)

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Jordbrukslandskap , Kyst/havstrand , Rasmak/berg/bekkekløft , Skog

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer: Andre og ukjente påvirkninger , Arealpåvirkninger unntatt i skog/jordbrukslandskap , Beskatning , Kjemisk påvirkning

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: EN

Kriterier Rødlista 2006 (IUCN): C1

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): C1

Kriteriedokumentasjon: Vi har relativt dårlig kunnskap om bestandsutvikling for denne arten i Norge. Bestanden i innlandet på Østlandet ser ut til å ha vært i svak vekst, mens det er meldinger om betydelig bestandsnedgang langs deler av kysten og i innlandet i Midt-Norge og Nord-Norge. I Møre og Romsdal er bare 30-40 lokaliteter nå aktive av 112 aktive områder i perioden 1970-1984. Kystbestanden er utsatt både for miljøgifter, kraftlinjer og vindkraftutbygging. Vi finner det rimelig å anta at det har vært en bestandsnedgang på minst 20% de siste 18 år (2 generasjoner). Arten plasseres til kategori EN basert på kriteriet C1.

Årsak til endring av Kategori: Arten nedgraderes ikke da vi har en stor andel av bestanden i Skandinavia.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 9,0

Bestandstørrelse, fastsatt etter skjønn: 2000

Pågående populasjonsnedgang: 20% siste to generasjoner, minimum 5 år

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: 1 - 5 %

Antatt andel av global bestand: < 1 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter

1900: 50 - 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern2, Cites2,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Barskog, Lauvskog, Blandingskog (<75% dominans av lauv- eller barskog); Åpne berg og blokker/ur, Bekkekløfter, Kystlynghei; Strandberg/fuglefjell

Påvirkningsfaktorer: Utbygging (veier, skogsbilveier, bygninger mm.), Utslipp av miljøgifter til land og vann - Biocider, Utslipp av miljøgifter til land og vann - Uorganiske gifter (tungmetaller, arsen, fluor mm.), Utslipp av miljøgifter til land og vann - rganiske gifter (PAH mm.), Kollisjoner og støt (kjøretøy, kraftledninger og vindmøller), Støy og ferdsel (forstyrrelser i hekketid mm.)

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe. :

Stenberg, Ingvar. 2006. Kva er verknaden av 35 års totalfredning av hubro?. Rallus. 35: 4-7

Referanse til personer:

Dahl, Espen

Folkestad, Alv Ottar

Johansen, Frode

Pearson, Martin

Vorraa, Ole Jacob

Referanse til nettsted:

<http://rodlistebase.artsdatabanken.no>. Svensk Rødliste 2005.

Artsinformasjon

Fjellvåk

Vitenskapelig navn: *Buteo lagopus*

Norsk navn: Fjellvåk

Autor: (Pontoppidan)

Artsgruppe: Fugler

Hovednaturtyper: Fjell/tundra , Rasmark/berg/bekkekløft , Skog

Grov inndeling av påvirkningsfaktorer: Andre og ukjente påvirkninger

Rødlistevurdering 2006

Kategori Rødlista 2006: NT

Kriterier Rødlista 2006 (utvidet brukt i Norge): C1

Kriteriedokumentasjon: Vi har dårlig kunnskap om artens bestandsutvikling i Norge, men basert på data fra Sverige antar vi at bestandsnedgangen har vært på minst 5% de siste tre generasjoner (24 år). Bestandsstørrelse vurdert til intervallet 5 000 - 10 000 reproduserende individ. Arten plasseres derfor i kategori NT etter C1 kriteriet.

Årsak til endring av Kategori: Arten nedgraderes ikke da den også har en negativ bestandsutvikling i våre naboland.

Bestandsfakta brukt for rødlistevurderingene

Generasjonslengde: 8,0

Bestandstørrelse, vurdert intervall: 5000 min, 10000 maks

Pågående populasjonsnedgang: 10% siste tre generasjoner, minimum 10 år

Faktainformasjon

Antatt andel av europeisk bestand: > 50 %

Antatt andel av global bestand: 5 - 25 %

Nåværende bestand som antatt % av max. bestand etter

1900: 50 - 90 %

Oppføringer på internasjonale konvensjonslister: Bern3, Bonn2, Cites2,

Tilleggsinformasjon

Habitat: Barskog, Fjellbjørkeskog, Blandingskog (<75% dominans av lauv- eller barskog), Hogstflate (inntil ca. 2-3 m høy); Åpne berg og blokker/ur; Mellomalpin, Lavalpin, Tundra

Påvirkningsfaktorer: Negative påvirkningsfaktorer utenfor Norge (migrerende organismer mm.), Bestandsendring hos symbionter (vert og byttedyr)

Referanser:

BirdLife International. 2004. Birds in Europe. :

Gärdenfors (ed.). 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005.

ArtDatabanken.